Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2022-0000456122

Datum
24 augustus 2022

[redacted]

Samengewerkt met
CZW

Bijlage(n)
2

Aan MBZK
Van Team Verkiezingen

nota

Brief aan Tweede Kamer over start registratie in het kader van de verkiezing kiescollege niet-ingezetenen

Aanleiding

Vanaf 1 september is het voor Nederlanders die buiten Nederland wonen mogelijk om bij de gemeente Den Haag een aanvraag in te dienen om zich te registreren als kiezer buiten Nederland voor de kiescollegeverkiezing. Met deze brief informeert u de Tweede Kamer hierover en geeft u tevens met het oog op de behandeling van de uitvoeringswet het tijdpad weer richting een eerste kiescollegeverkiezing.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om in te stemmen met de inhoud van de brief aan de Tweede Kamer en beide brieven te ondertekenen (de brief wordt in afschrift gezonden aan de Voorzitter van de Eerste Kamer).

Kern

In de brief informeert u de Kamer over de start van de registratie voor de kiescollegeverkiezing en schetst u het tijdpad voor een mogelijke eerste verkiezing in maart 2023.

Start registratie

- Het grondwetsvoorstel betreffende de oprichting van het kiescollege niet-ingezetenen is op 18 augustus jl. in werking getreden.
- Nu het grondwetsvoorstel in werking is getreden, kunnen kiesgerechtigde Nederlanders buiten Nederland een aanvraag indienen om zich te registreren als kiezer buiten Nederland voor deelname aan de kiescollegeverkiezing. Het indienen van een aanvraag is op voorhand mogelijk, nog vóór aannemen en inwerkingtreding van de uitvoeringswet (Wet kiescollege niet-ingezetenen).
- In de Wet kiescollege niet-ingezetenen is namelijk een bepaling opgenomen die met terugwerkende kracht registratieaanvragen formaliseert die zijn ingediend voorafgaand aan inwerkingtreding van de wet. Hierdoor is er meer tijd voor het indienen van een registratieaanvraag voor deze nieuwe verkiezing. Die extra tijd is nodig opdat zoveel mogelijk kiezers gelegenheid hebben om zich te registreren voor de verkiezing van het kiescollege niet-ingezetenen indien deze al in maart 2023 wordt gehouden.
- Met de mogelijkheid van registratie op voorhand geeft u tevens gevolg aan uw toezegging aan de Tweede Kamer tijdens de behandeling van het grondwetsvoorstel op 25 januari jl., om een extra inspanning te doen om

kiezers in de gelegenheid te stellen zich te registreren voor de verkiezing van het kiescollege niet-ingezetenen.
- De formele inhoudelijke behandeling van deze registratieaanvragen door B&W van Den Haag vindt overigens plaats na inwerkingtreding van de invoeringswet.
- De gemeente Den Haag start vanaf 1 september met het informeren van kiesgerechtigden over deze nieuwe verkiezing en over de mogelijkheid tot registratie hiervoor. Het is vanaf dat moment ook mogelijk dat kiezers een aanvraag indienen voor registratie voor deze verkiezing.
- De gemeente Den Haag stuurt als voorheen aan iedere Nederlander die naar het buitenland verhuist en een adres in het buitenland achterlaat, een brief met een uitnodiging om zich te registreren als kiezer buiten Nederland. De frequentie waarmee de gemeente Den Haag deze brieven verstuurt, wordt verhoogd en deze Nederlanders worden uitgenodigd om zich tevens te registreren voor de verkiezing van het kiescollege niet-ingezetenen.
- Wanneer er meer duidelijkheid is over het moment waarop een eerste verkiezing van het kiescollege niet-ingezetenen daadwerkelijk plaatsvindt, zal hieraan uiteraard op ruime(re) schaal bekendheid worden gegeven.

Tijdpad
- Hoewel het grondwetsvoorstel inmiddels in werking is getreden, is het nog niet zeker dat er in 2023 voor het eerst een verkiezing voor het kiescollege niet-ingezetenen kan worden gehouden. Dit is met name afhankelijk van tijdige behandeling en instemming door het parlement van de Wet kiescollege niet-ingezetenen en van tijdige afronding van de onderliggende regelgeving.
- De Tweede Kamer heeft op 13 september het debat over de Wet kiescollege niet-ingezetenen ingepland en stemt naar verwachting in dezelfde week nog over het voorstel.
- Vervolgens moet de Eerste Kamer nog het wetsvoorstel in behandeling nemen.

Tijdpad behandeling wetsvoorstel
U heeft geïnformeerd naar de (on)mogelijkheid om het tijdpad naar begin (4) oktober te verschuiven. Om zo te kijken of het kiescollege niet-ingezetenen alsnog op tijd in werking getreden kan zijn voor een mogelijk eerste verkiezing in maart 2023, indien behandeling in beide Kamers niet lukt in september.

Dat is in principe mogelijk. In de brief is deze aanpassing alvast verwerkt. Deze verschuiving heeft wel de volgende aandachtspunten:
- Het gewijzigde tijdpad wijkt af van het tijdpad zoals u dat eerder in de memorie van toelichting heeft uiteengezet. In het debat over de grondwetswijziging op 28 juni jl. heeft u aangegeven dat, om het mogelijk te maken een eerste kiescollegeverkiezing in 2023 te laten plaatsvinden, *het nemen van de maand oktober* te laat is voor behandeling van het wetsvoorstel door de Eerste Kamer. Aangenomen dat de verkiezingen, gelijktijdig met de Provinciale Statenverkiezingen, op 15 maart 2023 worden gehouden zijn er vijf maanden (verderop in de nota vindt u de passage uit het stenogram);
- Er komt meer spoed te staan op de concrete voorbereiding van de verkiezing. Niet alleen voor de gemeente Den Haag, maar ook voor politieke partijen. Politieke partijen zullen dus op voorhand en onder voorbehoud

moeten worden geïnformeerd over deze nieuwe verkiezing. Immers, zij moeten de tijd hebben om voldoende kandidaten te vinden en de andere procedures te doorlopen.

BZK heeft steeds richting de Kamer(s) gemeld er alles aan te doen een verkiezing in maart 2023 mogelijk te maken. Wij zien gelet daarop geen concrete/directe aanleiding om nu te constateren dat een eerste kiescollegeverkiezing in 2023 niet (langer) haalbaar is, uitgaande van de situatie dat het debat een week later plaatsvindt dan het aanvankelijk genoemde tijdpad van uiterlijk eind september.

Een aandachtspunt is verder dat de voorbereidingen door de gemeente Den Haag feitelijk al zijn gestart. Ter uitvoering van uw eerdere toezegging aan de Tweede Kamer om een extra inspanning te leveren om kiezers buiten Nederland in de gelegenheid te stellen zich voor deze nieuwe verkiezing te registreren, worden vanaf 1 september alle kiezers in de permanente registratie (voor de TK- en EP-verkiezing) geïnformeerd over deze nieuwe verkiezing en over de mogelijkheid zich op voorhand ook voor deze verkiezing te registreren (pre-registratie).
Indien aan het tijdpad van september wordt vastgehouden en het niet haalbaar is dat beide Kamers in september de besluitvorming afronden. Dan dient dat zo snel mogelijk duidelijk te zijn. Gemeente Den Haag zal namelijk de eerste berichten voor de pre-registratie per 1 september 2022 versturen. U krijgt dan een aangepaste brief voorgelegd waarin u aangeeft dat een eerste kiescollegeverkiezing in 2023 niet langer haalbaar is.

Passage uit stenogram bij de behandeling van de grondwetswijziging op 28 juni 2022

Minister Bruins Slot:

(…)

De heer Schalk vroeg wat het precieze tijdpad voor de implementatie van de uitvoeringswetgeving en het kiescollege is. De heer Dittrich vroeg daar ook naar. Ik zei al dat ik dacht dat het rond de vier maanden was, maar het gaat uiteindelijk om zes maanden, omdat het kiescollege van tevoren nog opgericht moet worden. Dat moet ook de tijd hebben om zijn werk te doen. Als je dan terugrekent vanaf halverwege 2023, zou je uitkomen op half september. Dan wil je in ieder geval duidelijkheid hebben over de wetgeving.

(…)

De heer Dittrich (D66):
Voor de avondpauze hoorde ik de minister spreken over "oktober", of "tot 1 november". Ik begrijp dat het antwoord dat zij nu geeft in de avondpauze helemaal is gecontroleerd. Dat is dus de uiteindelijke datum. Wij kunnen het dus vergeten om de maand oktober hier ook nog voor te nemen.

Minister Bruins Slot:
Ja. Ik zei in het eerste gedeelte van de gedachtewisseling dat ik dacht dat het vier maanden was, maar dat ik het wel wilde controleren. Dat blijkt zes maanden te zijn en dan kom je dus eerder in de tijd uit.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Brief aan Vz Tweede Kamer	
2	Brief aan Vz Eerste Kamer met afschrift van de brief aan de Tweede Kamer	